

kolumni

Yhteiskunta- tieteiden likasanko?

Arja Tuomi
on tamperelainen
sosiaalityöntekijä

Sosiaalityöntekijänä olen luullut tekeväni enimmäkseen siistiä sisätyötä, turhankin siistiä. Niinpä olin yllätynyt, kun kuulin arvovaltaisen professorinaisen mainitsevan, miten joku luennoitsija oli evästännyt tulevia sosiaalityöntekijöitä sanomalla, että ”sosiaalityö on yhteiskuntatieteiden likasanko”.

Muistui mieleeni eräs äiti, joka levitteli tyttärensä asunnossa tämän poissa ollessa keittiön roskapuskin sisällön sanomalehtien päälle ja pöyhi sitä harjanvarrella etsien sieltä näyttöä tyttärensä ”huonosta elämästä”, kun koti oli muuten siisti.

Tässä mielessä sosiaalityötäkin voi pitää ”likasankona”, jonne kertyy – vähäisenä osana työtä – tietoa siitä, miten yhteiskunnan reunalla eletään, ja tietoa monista lieveilmiöistä: köyhydestä, kurjuudesta, juoppoudesta, työttömyydestä, sairauksista, rikollisuudesta, perheväkivallasta ja niin edelleen. Esimerkiksi prostituutio kuitenkin katosi kunnallisesta sosiaalityöstä, kun irtolaislaki kumottiin vuonna 1987.

Sosiaalityöntekijät kohtaavat työssään ennen kaikkea ihmisiä, eivät ilmiöitä. Heitä tulee tutuiksi laidasta laitaan. Tutuimmiksi tulevat kuitenkin niin sanotut ”tavalliset” ihmiset pulmineen, toiveineen, iloineen ja unelmineen, ja ”tavallisen” mukaan heille myös mitataan: ”Normaali” on näet se muuttuva veteen piirretty viiva ja mittapuu, johon nojataan, kun tehdään esimerkiksi toimeentulotukipäätöksiä.

Korjaavaa työtä tekevät yhteiskunnassa muutkin ammattilaiset, kuten psykologit ja lääkärit, ja työskentelevät usein samojen asiakkaiden kanssa kuin sosiaalityöntekijätkin, joskin eri painoituksin. Mikä tekee sosiaalityöstä niin mystisen erilaista ja ”liikaista” työtä, että joku luennoitsija katsoo aiheelliseksi nimetä sen tiedekunnan ”likasankoksi”? En osaa vastata.

Olettaisin, että taustalla ovat muut kuin tieteelliset syyt: ehkä jokin tunteita kuohuttanut huostaanotto tai huoltajuudesta käyty riita, jossa sosiaalityöntekijät ovat vaikuttaneet, tai ehkä katkeria muistoja opiskeluaikoina saaduista hylkäävistä toimeentulotukipäätöksistä tai vastaavaa.

Opetuksen tasosta ei saa tinkiä. Pahinta on, jos luennoitsijalta / opettajalta puuttuu asiantuntemusta eikä hän tunne työtä, jonka tekemiseen hänen pitäisi olla antamassa henkisiä työvälineitä ja ammatti-identiteetin rakennuspuuta. Tyhjästä on näet paha nyhjäistä, on sitten opiskelija, luennoitsija tai sosiaalityöntekijä.